

نام و نام خانوادگی :	وزارت آموزش و پرورش	رشته : ادبیات و علوم انسانی
پایه : دهم انسانی	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان سراوان	آزمون : نوبت دوم
درس : علوم و فنون ادبی ۱	دبیرستان دخترانه و پسرانه دانشگاه	دبیر : شجاع زاده
تاریخ امتحان : ۱۴۰۱/۰۲/۱۴	محل مهر مدرسه	نمره :

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی ۴ نمره

۱	جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید. ❖ هر چیزی که ذهن ما را به پویایی وا دارد ..... است . ❖ نخستین نمونه نثر فنی کتاب ..... است . ❖ در زمان سامانیان ..... اصلی ترین مرکز فرهنگی بود .	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲	درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید. ❖ فارسی میانه در دوره هخامنشیان رایج بود و به خط میخی نوشته می شد. ❖ نثر موزون را خواجه عبدالله انصاری به کمال رساند است .	۰/۲۵ ☐ درست ☐ نادرست ۰/۲۵ ☐ درست ☐ نادرست
۳	گزینه درست را انتخاب کنید. ❖ پدر شعر فارسی لقب کدام شاعر است ؟ الف : فردوسی ☐ ب : حافظ ☐ ج : رودکی ☐ د : نیما یوشیج ☐	۰/۲۵
۴	هر یک از عبارت های زیر، بیانگر کدام یک از ویژگی های (زبانی ، ادبی ، فکری) است ؟ ❖ وجود واژگان کهن مانند گازر و نمی یارست ( ) ❖ وجود آرایه های ادبی کنایه ، مراعت النظیر، واج آرایبی ( )	۰/۲۵ ۰/۲۵
۵	بر اساس طبقه بندی سبکی ارسطو موارد درست را به هم دیگر وصل کنید (یک مورد اضافه است) بر اساس هدف بر اساس موضوع سبک حماسی سبک فکاهی سبک خراسانی	۰/۵
۶	جدول زیر را با توجه به اثر و نویسنده مربوط به آن تکمیل نمایید نام اثر نویسنده اثر تاریخ الرسل و الملوک کشف الاسرار و عده الابرار	۰/۵
۷	به سوالات زیر بصورت کوتاه پاسخ دهید ❖ دو مورد از ویژگی های ادبی شعر سبک خراسانی را بنویسید ؟ ❖ دلایل گرایش نویسندگان به فارسی نویسی در سده پنجم و ششم را بنویسید ؟ (دو مورد)	۰/۵ ۰/۵

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی ۶ نمره

۸	جای خالی را با واژه مناسب کامل کنید. ❖ اساسی ترین عامل پیدایی شعر..... است . ❖ واحد وزن در شعر فارسی و در بسیاری از زبان های دیگر ..... است .	۰/۲۵ ۰/۲۵
۹	گزینه درست را انتخاب کنید. ❖ وزن امری حسی نیست و جنبه تزیین دارد . ❖ حرف مشدد (تشدید) را در خط عروضی دوبار می نویسیم	۰/۲۵ ☐ درست ☐ نادرست ۰/۲۵ ☐ درست ☐ نادرست

۰/۵	تعداد هجاهای واژه (کریمی) با کدام واژه از گزینه های زیر برابر نیست . الف : خُدا یا ☐ ب : دلم را ☐ ج : زمستانم ☐ د : نمایش ☐	۱۰	
۰/۵	علامت هجایی ((U / --- U / --- U / --- U)) نشان دهنده وزن کدام مصراع است ؟ الف : تو ندانم به چه امید نهادستی ☐ ب : تو نماینده ی فضلی تو سزاوار ثنایی ☐ ج : دلم شد مبتدی در عشق و اکنون بینم استادش ☐ د : بنالد همی پیش گلزار بلبل ☐	۱۱	
۱	تعداد هجاهای واژه های زیر را مشخص کنید و با نشانه هجایی نشان دهید . پرده دَری ..... سراوانی	۱۲	
۱/۵	بیت زیر را ابتدا به خط عروضی بنویسید و سپس تقطیع کنید (نشانه های هجایی آن را حتما بنویسید) نگاهت را نمی خوانم نه با مایی نه بی مایی زکارت حیرتی دارم نه با جمعی نه تنهایی	۱۳	
	خط عروضی		
	تقطیع هجایی		
	نشانه های هجایی		
۱/۵	با توجه به درس قافیه جدول زیر را تکمیل کنید ؟ بیت صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را که سر به کوه و بیابان داده ای ما را کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد یک نقطه از این معنی گفتیم و همین باشد	۱۴	
	قاعده قافیه	حروف قافیه	واژه های قافیه
۰/۲۵	❖ ارزش موسیقیای سجع ..... از همه سجع ها بیشتر است . ❖ یکسانی دو کلمه در تلفظ با معنی متفاوت ..... نام دارد .	۰/۲۵	
۰/۲۵	درست یا نادرست بودن عبارات های زیر را مشخص کنید . ❖ آرایه سجع در کلامی دیده می شود که حداقل دو جمله باشد . ❖ تقابل سجع های متوازن آرایه ترصیع را پدید می آورد	۰/۲۵	
۰/۲۵	تکرار یک واژه در شعر یا نثر ، ..... نامیده میشود . الف : واج آرایی ☐ ب : جناس ☐ ج : سجع ☐ د : واژه آرایی ☐	۰/۲۵	
۰/۲۵	در بیت ((مکن تا توانی دل خلق ریش // ور می کنی می کنی بیخ خویش)) کدام آرایه وجود دارد ؟ الف : جناس تام ☐ ب : جناس ناقص ☐ ج : اشتقاق ☐ د : موازنه ☐	۰/۲۵	
۰/۲۵	نوع سجع کدام عبارت با عبارات دیگر فرق دارد ؟ الف : رستم از این بیت و غزل ای شه و سلطان ازل ☐ ب : ای خمشی مغز منی پرده ی آن نغم منی ☐ ج : طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل ☐ د : من خمشم خسته گلو عارف گوینده بگو ☐	۰/۲۵	

زیبایی شناسی (آرایه های ادبی) ۶ نمره

نام و نام خانوادگی :	وزارت آموزش و پرورش	رشته : ادبیات و علوم انسانی
پایه : دهم انسانی	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان سراوان	آزمون : نوبت دوم
درس : علوم و فنون ادبی ۱	دبیرستان دخترانه و پسرانه دانشگاه	دبیر : شجاع زاده
تاریخ امتحان : ۱۴۰۱/۰۲/۱	محل مهر مدرسه	نمره :

۲۰	نوع واج آرایبی در کدام بیت با ابیات دیگر فرق دارد ؟ الف : خیال خال تو با خود به خاک خواهیم برد که تا ز خال تو خاکم شود عبیر آمیز ب : هر چه کشی بکش مکش صید حرم هر چه شوی بشو ، مشو تشنه به خون زار من ج : لبخند تو خلاصه خوبی هاست لختی بخند، خنده گل زیباست د : خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل	۰/۲۵
۲۱	در عبارات های زیر دور سجع ها را خط بکشید و نوع سجع را مشخص کنید . ❖ فلان را کرم بی شمار است و هنر بی حساب نوع سجع : ❖ همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال نوع سجع :	۱
۲۲	در بیت های زیر، نمونه های واج آرایبی و واژه آرایبی را با ذکر دلیل مشخص کنید . ❖ رشته تسبیح اگر بگسست، معذورم بدار دستم اند ساعد ساقی سیمین ساق بود ..... ❖ بدیدم حسن را سرمست می گفت بلایم من بلایم من بلایم	۱
۲۳	با توجه به تقابل نوع سجع ها در ابیات زیر موازنه و ترصیع را مشخص کنید ؟ ❖ جنت رقمی ز رتبت اوست تبت اثری از تربت اوست ..... ❖ این لطایف کز لب لعل تو من گفتم که گفت وین تطاول کز سر زلف تو من دیدم که دید	۱
۲۴	در ابیات زیر واژه هایی که جناس دارند را مشخص کنید سپس نوع جناس را در جلوی بیت بنویسید ؟ ❖ هر که گوید کلاغ چون باز است نشوندش که دیده ها باز است ..... ❖ موج ها خوابیده اند آرام و رام طبل طوفان از نوا افتاده است	۱

تحلیل متون نظم و نثر ۴ نمره

۲۵	– شعر زیر را به دقت بخوانید و به سوالات طرح شده پاسخ دهید : بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی ❖ در شعر بالا دو مورد از جناس ها را بیابید و نوع آنها را ذکر کنید ؟ ❖ شعر را از دیدگاه قلمرو زبانی بررسی نمایید ؟ ❖ قافیه و ردیف را در شعر بالا مشخص کنید و حروف قافیه را بنویسید : ❖ قافیه در شعر بالا تابع کدام قاعده قافیه است ؟	۱ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۲۶	– متن زیر را به دقت بخوانید و سپس به سوالات مطرح شده از متن پاسخ دهید : به نام آن خدایی که نام او راحت روح است و پیغام او مفتاح فتوح است و سلام او در وقت صبح مومنان را صبح است و ذکر او مرهم دل های مجروح است و مهر او بلانشینان را کشتی نوح است . ❖ سجع ها و انواع آن را در متن بالا مشخص کنید ؟ ❖ جمله ای که زیر آن خط کشیده شده را از دیدگاه قلمرو فکری بررسی کنید ؟ ❖ سبک نوشتاری متن بالا چه نوع نثری است ؟ ❖ باندا تئیک انت ، دم میر ای راه تنها ❖ با آرزوی موفقیت - شجاع زاده ❖ اردیبهشت ۱۴۰۱	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵

۱-متن ؛ کلیله و دمنه ؛ بخارا

۲-نادرست ؛ درست

۳-رودکی

۴-زبانی ؛ ادبی

۵-براساس هدف: سبک فکاهی ؛ براساس موضوع: سبک حماسی

۶- محمد جریر طبری ؛ رشید الدین ابولفضل میبدی

۷-استفاده از آرایه های ادبی طبیعی و در حد اعتدال است ؛ قافیه و ردیف بسیار ساده است
گسترش عرفان و تصوف ، شکل گیری دولت سلجوقی و بهره گیری از دبیران و نویسندگان تربیت یافته ی
خراسان و عراق

۸-عاطفه ؛ مصراع

۹-نادرست ؛ درست

۱۰-ج: زمستانم

۱۱-ج : دلم شد مبتدی در عشق و اکنون بینم استادش

۱۲-پرده دری: پر/د/د/ری: - UU - ؛ سراوانی:س/را/وا/نی: U - - -

13-خط عروضی: نِ گا هت را نِ می خا نم نَ با ما یی نَ بی ما یی

زِ کا رت حِی رَ تی دا رم نَ با جم عی نَ تَن ها یی

تقطیع هجایی: نِ گا هت را / نِ می خا نم / نَ با ما یی / نَ بی ما یی

زِ کا رت حِی / رَ تی دا رم / نَ با جم عی / نَ تَن ها یی

نشانه های هجایی: U / U / U / U /

U / U / U / U

۱۴-واژه های قافیه: رعنا ، ما ؛ حزین، همین

حروف قافیه: الف ؛ ین

قاعده قافیه : قاعده یک ؛ قاعده دو

۱۵-متوازی ؛ جناس تام

۱۶-درست ؛ نادرست

۱۷-د: واژه آرایبی

۱۸-د: موازنه

۱۹-ج

۲۰-د

۲۱:شمار ، حساب : سجع متوازن

کمال ، جمال : سجع متوازی

۲۲-واج آرایبی: تسبیح، بگسست ،دستم ، ساعد ، ساقی ، سیمین ، ساق : تکرار واج س

واژه آرایبی : تکرار واژه ی بلایم و من

۲۳: ترصیع ؛ موازنه

۲۴: باز و باز : جناس تام

آرام و رام : جناس ناقص افزایشی

۲۵-بوی و جوی : جناس ناقص اختلافی ؛ یاد و یار : جناس ناقص اختلافی

کاربرد کمتر لغات عربی ، به کار بردن همی ، سادگی زبان شعر

ردیف : آید همی ؛ قافیه: مولیان ، مهربان ، پرنیان ؛ حروف قافیه : ان

قاعده دوم

۲۶-روح و مفتوح : سجع مطرف صبوح و مجروح: سجع متوازی مجروح و نوح: سجع مطرف

آرامش بخش و روح بخشی یاد خدا به انسان

الف: نثر موزون

مصحح: شبیم رضانی ، رتبه ۲۱۱ ، دانشگاه علامه طباطبایی